

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317

(Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2024 m. birželio 12 d. nutarimo Nr. 470

redakcija)

KRIZIŲ VALDYMO IR CIVILINĖS SAUGOS PRATYBŲ ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo ir civilinės saugos pratybų organizavimo tvarkos aprašas (toliau – aprašas) reglamentuoja krizių valdymo ir civilinės saugos pratybų (toliau kartu – pratybos) rūšis, lygius, lygmenis, tipus ir organizavimą.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 16 punktu ir 26 straipsnio 10 dalimi.

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Įstatyme.

II SKYRIUS PRATYBŲ RŪŠYS, LYGIAI, LYGMENYS IR TIPAI

4. Organizuojamos šios pratybos:

4.1. tarptautinio lygio krizių valdymo pratybos – skirtos patikrinti ir tobulinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimą koordinuoti veiksmus su užsienio valstybių partneriais ir valdyti tarptautinio masto krizes, galinčias kelti grėsmę ne tik Lietuvos Respublikos, bet ir užsienio valstybių, nacionalinio saugumo interesams ar atliekant gyvybiškai svarbias valstybės funkcijas, taip pat veikti tarptautinio masto karinių ir hibridinių grėsmių metu;

4.2. valstybės lygio krizių valdymo pratybos – skirtos patikrinti ir tobulinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų sąveikumą ir jų pasirengimą valdyti krizes, galinčias kelti grėsmę Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams ar atliekant gyvybiškai svarbias valstybės funkcijas, taip pat veikti nacionalinio masto karinių ir hibridinių grėsmių metu;

4.3. tarptautinio lygio civilinės saugos pratybos – skirtos patikrinti ir tobulinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimą priimti, teikti civilinės saugos tarptautinę pagalbą, reaguoti į kitoje užsienio valstybėje susidariusią ekstremaliąją situaciją, padėti ją likviduoti, šalinti jos padarinius;

4.4. valstybės lygio civilinės saugos pratybos – skirtos patikrinti ir tobulinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų sąveikumą ir jų pasirengimą likviduoti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir šalinti jos padarinius;

4.5. savivaldybės lygio civilinės saugos pratybos – skirtos patikrinti ir tobulinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimą likviduoti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją ir šalinti jos padarinius;

4.6. ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų civilinės saugos pratybos – skirtos patikrinti ir tobulinti ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų pasirengimą įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams, ekstremaliosioms situacijoms, karinėms ir (ar) hibridinėms grėsmėms jų veiklos srityse;

4.7. ūkio subjektų, kitų įstaigų ir veiklos vykdytojų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, civilinės saugos pratybos – skirtos patikrinti ir tobulinti ūkio subjektų, kitų įstaigų ir veiklos vykdytojų pasirengimą įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams ir ekstremaliosioms situacijoms jų veiklos srityse.

5. Krizių valdymo pratybos pagal krizių valdymo lygmenis skirstomos į:

5.1. strateginio valdymo lygmens krizių valdymo pratybas, kurių metu tikrinamas strateginių sprendimų dėl krizės valdymo priėmimas ir (ar) krizių valdymą ir civilinę saugą reglamentuojančiais teisės aktais nustatytą procedūrų taikymas;

5.2. operacinio valdymo lygmens krizių valdymo pratybas, kurių metu tikrinamas krizės valdymo priemonių planavimas, šių priemonių įgyvendinimo koordinavimas ir kontroliavimas ir (ar) valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų ir (ar) ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų veiksmingumas;

5.3. taktinio valdymo lygmens krizių valdymo pratybas, kurių metu tikrinamas ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų pasirengimas vykdyti valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose jų kompetencijai priskirtas priemonės, ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose numatytas priemonės, taip pat ministerijoms ir kitoms valstybės institucijoms ir įstaigoms Lietuvos Respublikos Vyriausybės skirtas valstybines reagavimo į krizes ir jų padarinių šalinimo užduotis.

6. Pratybų tipai yra šie:

6.1. stalo pratybos, kurios vyksta diskusijų forma ir yra skirtos aptarti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimą pratybų aprašyme numatytu vienu ar daugiau aspektų, nurodytų Įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje, taip pat galimus tarpusavio veiksmus ir (ar) tobulinti krizių valdymą ir civilinę saugą reglamentuojančiais teisės aktais nustatytą procedūrų taikymą;

6.2. funkcinės pratybos, skirtos patikrinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimą atlikti pratybų aprašyme jiems numatytą vieną ar daugiau funkcijų ir (ar) procedūrų, mokyti atlikti šias funkcijas ir (ar) procedūras arba tobulinti jų atlikimą;

6.3. kompleksinės pratybos, skirtos patikrinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimą atlikti krizių valdymą ir civilinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose jiems nustatytas funkcijas ir (ar) procedūras valdant pratybų aprašyme numatytą krizę, likviduojant pratybų aprašyme numatytą ekstremaliąją situaciją ir (ar) šalinant jos padarinius, taip pat krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų tarpusavio sąveiką.

III SKYRIUS

KRIZIŲ VALDYMO PRATYBŲ ORGANIZAVIMAS

7. Krizių valdymo pratybų organizavimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

7.1. krizių valdymo pratybos planuojamos ne trumpesniai kaip 3 metų laikotarpiui;

7.2. krizių valdymo pratybos organizuojamos ne rečiau kaip kartą per metus;

7.3. krizių valdymo pratybos pradedamos organizuoti nuosekliai nuo stalo iki kompleksinių krizių valdymo pratybų, nuo taktinio valdymo lygmens iki strateginio valdymo lygmens krizių valdymo pratybų;

7.4. į kiekvienų krizių valdymo pratybų scenarijų turi būti įtrauktas elementas, skirtas patikrinti ir tobulinti pasirengimą teikti pagalbą asmenims su negalia, nelydimiems nepilnamečiams, naminiams gyvūnams arba asmenims su naminiais gyvūnais, taip pat elementas, susijęs su hibridinėmis grėsmėmis;

7.5. ne rečiau kaip kartą per vienus metų laikotarpį organizuojamos krizių valdymo pratybos, skirtos patikrinti ir tobulinti savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ar nevyriausybinių organizacijų, su kuriais vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi yra sudarytos pagalbos sutartys, pajėgų narių pasirengimą atlikti Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus darbus ir funkcijas;

7.6. ne rečiau kaip kartą per 3 metų laikotarpį organizuojamos krizių valdymo pratybos, skirtos patikrinti ir tobulinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimą veikti karinių ir hibridinių grėsmių metu.

8. Vyriausybės kancleris ar jo įgaliotas asmuo tvirtina krizių valdymo pratybų aprašymą, kuriame turi būti nustatytas krizių valdymo pratybų pavadinimas, scenarijus, tikslai, lygis, valdymo lygmuo, tipas, dalyviai ir vykdymo data.

9. Nacionalinis krizių valdymo centras kiek įmanoma anksčiau, bet ne vėliau kaip prieš 20 darbo dienų iki krizių valdymo pratybų vykdymo dienos, pateikia krizių valdymo pratybų dalyviams informaciją apie krizių valdymo pratybų pavadinimą, tikslus, lygį, valdymo lygmenį, tipą, scenarijų, dalyvius ir vykdymo datą.

10. Nacionalinis krizių valdymo centras per 15 darbo dienų nuo krizių valdymo pratybų vykdymo pabaigos parengia ir krizių valdymo pratybų dalyviams pateikia derinti krizių valdymo pratybų ataskaitos projektą, kuriame:

10.1. aprašomas krizių valdymo pratybų scenarijus ir vykdymo eiga;

10.2. įvertinami krizių valdymo pratybų rezultatai ir krizių valdymo pratybų dalyvių pasirengimas, nurodytas aprašo 4.1 ir 4.2 papunkčiuose;

10.3. pateikiami siūlymai dėl nustatytų trūkumų šalinimo, krizių valdymo pratybų dalyvių pasirengimo, nurodyto aprašo 4.1 ir 4.2 papunkčiuose, gerinimo.

11. Krizių valdymo pratybų dalyviai per 10 darbo dienų nuo krizių valdymo pratybų ataskaitos projekto gavimo dienos pateikia Nacionaliniam krizių valdymo centrui pastabas ir pasiūlymus dėl šio projekto. Jeigu per šį terminą krizių valdymo pratybų dalyviai nepateikia pastabų ir pasiūlymų dėl krizių valdymo pratybų ataskaitos projekto, laikoma, kad jie šiam projektui pritaria. Nacionalinis krizių valdymo centras, įvertinęs krizių valdymo pratybų dalyvių pateiktas pastabas ir pasiūlymus ir pagal jas atitinkamai patikslinęs krizių valdymo pratybų ataskaitą, per 5 darbo dienas nuo krizių valdymo pratybų ataskaitos patikslinimo dienos pateikia šią ataskaitą:

11.1. krizių valdymo pratybų dalyviams;

11.2. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai;

11.3. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai – tarptautinio lygio krizių valdymo pratybų atveju;

11.4. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas).

12. Krizių valdymo pratybų dalyviai per 30 kalendorinių dienų nuo krizių valdymo pratybų ataskaitos gavimo dienos pagal kompetenciją (veiklos sritį) nustato priemones, skirtas aprašo 10.3 papunktyje nurodytiems siūlymams įgyvendinti, šių priemonių įgyvendinimo terminą ir už jų įgyvendinimą atsakingą subjektą ir pateikia Nacionaliniam krizių valdymo centrui informaciją apie nustatytas priemones, skirtas aprašo 10.3 papunktyje nurodytiems siūlymams įgyvendinti, šių priemonių įgyvendinimo terminą ir už jų įgyvendinimą atsakingą subjektą.

IV SKYRIUS

CIVILINĖS SAUGOS PRATYBŲ ORGANIZAVIMAS

13. Tarptautinio lygio civilinės saugos pratybas organizuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos kartu su užsienio valstybių kompetentingomis institucijomis ir įstaigomis.

14. Valstybės lygio civilinės saugos pratybos organizuojamos vadovaujantis vidaus reikalų ministro tvirtinamu valstybės lygio civilinės saugos pratybų planu, kuriame turi būti nustatytas valstybės lygio civilinės saugos pratybų pavadinimas, valstybės lygio civilinės saugos pratybas organizuojančios valstybės institucijos ir įstaigos, valstybės lygio civilinės saugos pratybų periodiškumas ir tipas.

Civilinės saugos pratybos organizuojamos atsižvelgiant į šiuo Vyriausybės nutarimu tvirtinamo Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarkos aprašo nustatyta tvarka valstybės institucijų ir įstaigų vadovų nustatytas krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonės, veiklas ir (arba) projektus, ūkio subjektų, kitų įstaigų vadovų ar jų įgaliotų asmenų ir savivaldybių merų nustatytas ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonės, veiklas ir (arba) projektus.

15. Civilinės saugos pratybų, išskyrus tarptautinio lygio civilinės saugos pratybas, organizavimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

15.1. civilinės saugos pratybos turi būti planuojamos ne trumpesniai kaip 3 metų laikotarpiui;

15.2. civilinės saugos pratybos turi būti organizuojamos ne rečiau kaip kartą per metus;

15.3. civilinės saugos pratybos turi būti pradamos organizuoti nuosekliai nuo stalo iki kompleksinių civilinės saugos pratybų;

15.4. į kiekvienų civilinės saugos pratybų scenarijų turi būti įtrauktas elementas, susijęs su hibridinėmis grėsmėmis, o į civilinės saugos pratybų, susijusių su gyventojų apsauga, evakavimu, paieškos, gelbėjimo ar neatidėliotinais darbais, scenarijų turi būti įtrauktas elementas, skirtas patikrinti ir tobulinti pasirengimą teikti pagalbą asmenims su negalia, nelydimiems nepilnamečiams, naminiams gyvūnams arba asmenims su naminiais gyvūnais;

15.5. ne rečiau kaip kartą per vienų metų laikotarpį organizuojamos civilinės saugos pratybos, skirtos patikrinti ir tobulinti savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ar nevyriausybinų organizacijų, su kuriais vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio 2 dalimi yra sudarytos pagalbos sutartys, pajėgų narių pasirengimą atlikti Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus darbus ir funkcijas;

15.6. ne rečiau kaip kartą per 3 metų laikotarpį organizuojamos civilinės saugos pratybos, skirtos patikrinti ir tobulinti ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų pasirengimą veikti karinių ir (ar) hibridinių grėsmių metu (šis reikalavimas taikomas organizuojant aprašo 4.6 papunktyje nurodytas civilinės saugos pratybas).

16. Tarptautinio lygio civilinės saugos pratybas ar valstybės lygio civilinės saugos pratybas organizuojančios valstybės institucijos ar įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo tvirtina tarptautinio lygio civilinės saugos pratybų ar valstybės lygio civilinės saugos pratybų aprašymą, kuriame turi būti nustatytas šių pratybų pavadinimas, scenarijus, tikslai, tipas, dalyviai, vadovas, vertintojas (-ai), vykdymo data ir aprašo 20 punkte nurodyti stebėtojai (jeigu tokie kviečiami).

17. Aprašo 4.5–4.7 papunkčiuose nurodytas civilinės saugos pratybas organizuojančio subjekto vadovas ar jo įgaliotas asmuo tvirtina civilinės saugos pratybų aprašymą, kuriame turi būti nustatytas

civilinės saugos pratybų pavadinimas, scenarijus, tikslai, tipas, dalyviai, vadovas, vertintojas (-ai), vykdymo data ir aprašo 20 punkte nurodyti stebėtojai (jeigu tokie kviečiami).

18. Aprašo 16 ir 17 punktuose nurodytų civilinės saugos pratybų vadovas vadovauja pasirengimui civilinės saugos pratyboms, jų eigai, vertinimui ir ataskaitos parengimui. Civilinės saugos pratybų vadovu ir aprašo 16 ir 17 punktuose nurodytu vertintoju gali būti civilinės saugos pratybas organizuojančio subjekto ir (ar) šiose pratybose dalyvausiančių subjektų atstovai, taip pat kiti patirties ir žinių civilinės saugos srityje turintys asmenys.

19. Civilinės saugos pratybas organizuojantis subjektas kiek įmanoma anksčiau, bet ne vėliau kaip prieš 20 darbo dienų iki civilinės saugos pratybų vykdymo dienos, pateikia civilinės saugos pratybų dalyviams informaciją apie civilinės saugos pratybų pavadinimą, tikslus, tipą, dalyvius, vadovą, vertintoją (-us), vykdymo datą ir aprašo 20 punkte nurodytus stebėtojus.

20. Civilinės saugos pratybas organizuojančių subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys turi teisę į civilinės saugos pratybas pakviesti krizių valdymo ir civilinės saugos subjektų atstovus, kitus patirties ir žinių civilinės saugos srityje turinčius asmenis, savanorius, tarptautinių humanitarinių organizacijų ar nevyriausybinių organizacijų atstovus (suderinus su šiais atstovais ir asmenimis), taip pat užsienio valstybių bendradarbiaujančių institucijų atstovus, kurie stebėtų civilinės saugos pratybų vykdymo eigą, tačiau nedalyvautų vykdant šias pratybas ir neatliktų jų vertinimo.

21. Civilinės saugos pratybos organizuojamos ir vertinamos vadovaujantis Įstatymo 26 straipsnio 7 dalyje nurodytomis rekomendacijomis.

22. Civilinės saugos pratybas organizuojančių subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys per 15 darbo dienų nuo civilinės saugos pratybų vykdymo pabaigos parengia ir civilinės saugos pratybų dalyviams pateikia derinti civilinės saugos pratybų ataskaitos projektą, kuriame:

22.1. aprašomas civilinės saugos pratybų scenarijus ir vykdymo eiga;

22.2. įvertinami civilinės saugos pratybų rezultatai ir civilinės saugos pratybų dalyvių pasirengimas, nurodytas aprašo 4.3–4.7 papunkčiuose;

22.3. pateikiami siūlymai dėl nustatytų trūkumų šalinimo, civilinės saugos pratybų dalyvių pasirengimo, nurodyto aprašo 4.3–4.7 papunkčiuose, gerinimo.

23. Civilinės saugos pratybų dalyviai per 10 darbo dienų nuo civilinės saugos pratybų ataskaitos projekto gavimo dienos pateikia civilinės saugos pratybų ataskaitos projektą pateikusiam subjektui pastabas ir pasiūlymus dėl šio projekto. Jeigu per šį terminą civilinės saugos pratybų dalyviai nepateikia pastabų ir pasiūlymų dėl civilinės saugos pratybų ataskaitos projekto, laikoma, kad jie šiam projektui pritaria. Civilinės saugos pratybas organizuojančių subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys, įvertinę civilinės saugos pratybų dalyvių pateiktas pastabas ir pasiūlymus ir pagal jas atitinkamai patikslinę civilinės saugos pratybų ataskaitą, per 5 darbo dienas nuo civilinės saugos pratybų ataskaitos patikslinimo dienos pateikia šią ataskaitą:

23.1. civilinės saugos pratybų dalyviams – civilinės saugos pratybų ataskaitą;

23.2. Nacionaliniam krizių valdymo centrui, Vidaus reikalų ministerijai ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui – aprašo 4.3 ir 4.4 papunkčiuose nurodytų civilinės saugos pratybų ataskaitą;

23.3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui – aprašo 4.5 ir 4.6 papunkčiuose nurodytų civilinės saugos pratybų ataskaitą;

23.4. ūkio subjekto, kitos įstaigos, veiklos vykdytojo steigėjui arba savininko teises ir pareigas įgyvendinančiam subjektui, taip pat savivaldybės, kurios teritorijoje veikia ūkio subjektas, kita įstaiga ar veiklos vykdytojas, administracijos direktoriui – aprašo 4.7 papunktyje nurodytų civilinės saugos pratybų ataskaitą.

24. Civilinės saugos pratybų dalyviai per 30 kalendorinių dienų nuo civilinės saugos pratybų ataskaitos gavimo dienos pagal kompetenciją (veiklos sritį) nustato priemones, skirtas aprašo 22.3 papunktyje nurodytiems siūlymams įgyvendinti, šių priemonių įgyvendinimo terminą ir už jų įgyvendinimą atsakingą subjektą ir pateikia civilinės saugos pratybų ataskaitą pateikusiam subjektui informaciją apie nustatytas priemones, skirtas aprašo 22.3 papunktyje nurodytiems siūlymams įgyvendinti, šių priemonių įgyvendinimo terminą ir už jų įgyvendinimą atsakingą subjektą.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Krizių valdymo pratybų dalyviai per 20 darbo dienų nuo aprašo 12 punkte nurodytų priemonių įgyvendinimo termino pabaigos pateikia Nacionaliniam krizių valdymo centrui informaciją apie šių priemonių įgyvendinimą arba pagrindimą dėl jų neįgyvendinimo ir pasiūlymus dėl jų įgyvendinimo.

Civilinės saugos pratybų dalyviai per 20 darbo dienų nuo aprašo 24 punkte nurodytų priemonių įgyvendinimo termino pabaigos pateikia civilinės saugos pratybų ataskaitą pateikusiam subjektui informaciją apie šių priemonių įgyvendinimą arba pagrindimą dėl jų neįgyvendinimo ir pasiūlymus dėl jų įgyvendinimo.

26. Krizių valdymo ir civilinės saugos pratybos finansuojamos iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų asignavimų, ūkio subjekto, kitos įstaigos ir veiklos vykdytojo lėšų. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai išlaidas krizių valdymo ir civilinės saugos pratyboms numato metinėje išlaidų sąmatoje.

27. Pratybas organizuojantys subjektai gali dalintis gerąja pratybų organizavimo praktika savo interneto svetainėse, o esant galimybei – ir visuomenės informavimo priemonėse skelbdami jų rengtus pratybų aprašymus, ataskaitas, informaciją apie aprašo 12 ir 24 punktuose nurodytas priemones arba kitą su šiame punkte nurodyta praktika susijusią informaciją.
